Profesor Gheorghe BUCUR

Etapele limbii române în evoluția ei din timpuri îndepărtate

Ne propunem să identificăm, pe baza cercetărilor multidisciplinare recente – istorice, mitice, arheologice, lingvistice şi genetice – străbuna îndepărtată, primordială a limbii române, etapele ei de evoluție, precum şi locul acesteia între limbile europene.

1. Să analizăm succint, pentru început, două aspecte esențiale – geneza popoarelor roman şi român, precum şi a limbii române – în context european, din perspectiva cercetărilor şi a contribuțiilor relativ recente.

1.1. În ce priveşte romanii, aceştia îşi au originea în „creuzetul din Carpați”, de unde, cu mult timp în urmă, strămoşii lor au plecat spre Peninsula Italică. Folosindu-se şi de mituri, Herodot arată că întâii locuitori ai Italiei au fost pelasgii, veniți din nordul Dunării, adică din zona Daciei. Limba folosită de triburile care au coborât din nordul Dunării (ausonii, ligurii, umbrii-sabinii, veneții, istrii, iapigii, siculii ş.a.) în Peninsula Italică pe la 5.000-4.000 î.Hr., nu era (încă) o „limbă romană”, ci **limba palasgă traco-dacă**, numită mai apoi aici **latina prisca**.

„Etruscii, afirmă Mel Copeland (Apud V. Roman, *Etruscii, civilizatorii romanilor, erau traci* http://adevaruldespredaci.ro/, 13 iulie 2012), au apărut în Italia în jurul anului 1000 î.Hr. şi au venit aici din Lydia şi Frigia. Frigienii, originari din Macedonia şi Tracia, erau înrudiți cu dacii şi geții (românii de astăzi), care **vorbeau aceeaşi limbă**” (s.n.).

Etruscii aparțin, după Enciclopedia Britanică, tribului trac al frigienilor. Din Iliada lui Homer aflăm că frigienii, lidienii şi tracii au participat ca aliați ai troienilor în lupta împotriva aheilor în celebrul război al Troiei (sec. XII î.Hr.). Legendele îl numesc pe tracul Eneas, luptător la Troia, ca întemeietor mitic al Romei. Eneas întemeiează oraşul Lavinium, fiul său, Ascanius, cetatea Alba-Longa, iar Romulus, alt urmaş al său, va fonda, mai târziu, Roma. Semnificativ este că lingviştii au stabilit originea etruscă a numelui **Roma**.

Folosind informații de la Herodot, Tacitus[1] întăreşte ideea, precizând că „Etruscii au venit din Asia Mică, ei fiind urmaşi ai pelasgilor, fiind numiți thiraseni sau thiresieni”. 2(s.n.)

„Popoarele italice, detaliază M. Vinereanu (*Dicționarul Etimologic al Limbii Române* 2010, p. 8), sunt, de fapt, fie de origine traco-iliră, fie de origine celtică”, căci strămoşii italicilor au venit în mai multe valuri dinspre Balcani (siculii), de pe cursul mijlociu (latino-faliscii pe la 1.500 î. Hr.) – zone locuite de treco-iliri – şi superior (osco-umbrii pe la 1.300 î. Hr.) al Dunării, zonă locuită de celți.

Din cca. 2.340 de cuvinte etrusce din vocabularul realizat de Mel Copeland la sfârşitul lucrării *Introducere în limba etruscă* (2011) aproximativ 1/5 sunt identice unor actuale româneşti (apă, arc, arcaş, este, fac, sunt, vaca, vin etc.), ceea ce dovedeşte nu numai vechimea mare a limbii române, dar şi stabilitatea ei în continuitate.

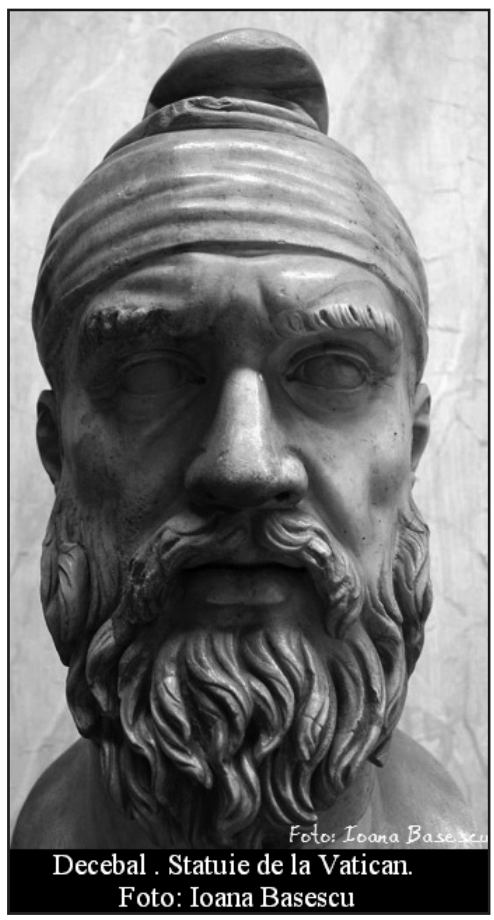
Rezultatele ştiinței geneticii şi prezența Haplogrupurilor în Europa şi în România, consideră Napoleon Săvescu (*Noi, Dacii*, p. 25), atestă primatul strămoşilor noştri în spațiul carpato-danubiano-pontic, autorul enunțând teza roirilor în toate ariile înconjurătoare.

Prin urmare, lingvistica şi istoria confirmă mitul despre **rolul elementului pelasgo-trac în fondarea Romei şi în geneza romanilor**, iar genetica le întăreşte pe amândouă.

1.2. **Noi, românii, suntem în Europa de la începuturi**; noi nu venim de undeva pe aceste locuri, cum au făcut toate, dar absolut toate, popoarele din jurul nostru, ci **noi suntem aici dintotdeauna**.

1.2.1. Strămoşii îndepărtați ai românilor apar, după tot mai multe surse, drept primii oameni în această zonă, cel puțin. În *Dacia preistorică* (1913), Nicolae Densuşianu, cu o intuiție ştiințifică remarcabilă (sau revelații de inițiat), face o prezentare amplă populației inițiale a Europei, confirmată ulterior de descoperiri istorice, arheologice, mitologice, lingvistice etc. Înainte de civilizația greacă şi egipteană, susține el, o civilizație mult mai veche se revărsa asupra Europei, **civilizația morală şi materială a rasei pelasge**. După Eschyl, ginta pelasgilor a stăpânit inițial acest pământ, respectiv Europa, de la începutul timpului istoric. Pentru greci, **pelasgii erau „cei mai vechi oameni de pe pământ”** iar poemele greceşti atribuiau tuturor pelasgilor epitetul **dioi**, adică „divini”.

Istoricul Aurel David susține că „Numele-simbol al vetrei vechii

Decebal . Statuie de la Vatican.
Foto: Ioana Basescu

Europe este **Pelasgia**, asumat de băştinaşii spațiului carpato-danubiano-pontic. Potrivit legendelor istorice greceşti, cel dintâi OM care a apărut pe pământ a fost **PELASG**, născut pe culmile cele mai înalte ale munților, din *„pământul cel negru”*. Oamenii/pământenii, peste care a domnit, s-au numit **PELASGI** (gr. Pelasgoi, singular Pelasgos), în fapt **VALAHI**, cu diferite derivate, precum **balasci / belasci / blaci / blahi / blasci / valahi / vlahi**, având semnificația *„cei născuți din pământul negru”*.[3]

Cercetând geneza poporului român, Marius Fincă, în lucrarea *Cine sunt strămoşii noştri?* (Pucioasa, 2012, p.109 şi 130), citează o afirmație semnificativă a indianistului belgian Louis de la Valle: „Locuitorii de la nordul Dunării de Jos pot fi considerați... **strămoşii omenirii** (s.n.).”[4] Afirmație foarte clară.

1.2.2. Primul care vorbeşte la noi despre vechea civilizație europeană de pe teritoriul nostru este profesorul arheolog ieşean Teohari Antonescu în *Dacia, patria primitivă a arienilor* (1901) iar Enciclopedia (vol. I, p. 67 şi urm.), realizată în 1922 de Universitatea din Cambridge, precizează că zona carpatică face parte din „habitatul primitiv al arienilor.”[5]

Renumita arheologă americană Marija Gimbutas conchide: „România este vatra a ceea ce am numit „vechea Europă”, o entitate culturală cuprinsă între 6.500-3.500 î.H, axată pe o societate matriarhală, teocratică, paşnică, iubitoare şi creatoare de artă, care a precedat societățile Indo-Europenizate patriarhale, de luptători din Epocile Bronzului şi Fierului. A devenit, de asemenea, evident că această străveche civilizație europeană precede cu câteva milenii pe cea sumeriană...” (*Cultură şi civilizație*, 1989, p. 49)

Pe baza cuvântului **fag**, existent în indo-europeana primitivă (***bhagos**), R.S. Crossland duce patria primitivă a indo-europenilor şi la nord de Munții Caucaz, iar Paul

Friedrich (*Proto-Indo-European Trees*, 1970) consideră că numele fagului, ca şi alte nume de arbori, duc la concluzia că patria primitivă a indo-europenilor era situată între **Carpaţi şi Caucazul de nord**, ceea nu este prea departe de viziunea Marijei Gimbutas.[6] (s.n.)

La întrebarea fără răspuns pe atunci, pusă de M. Gimbutas şi alţi cercetători, de ce arealul carpato-dunărean a fost „leagănul Vechii Civilizaţii Europene", Gabriel Gheorghe aduce un neaşteptat dar ingenios argument, **sarea** (*Carpaţii, „solniţa" Europei?* –1992[7]), care se găseşte la suprafaţă şi din abundenţă în această zonă şi care este cunoscută ca mineral de absolută necesitate în vieţuirea umnă şi animalieră; autorul ajunge la aceeaşi concluzie, formulată, însă, interogativ în studiul *Spaţiul carpatic – începutul civilizaţiei europene?*[8]

1.2.3. În *Noi, Dacii* (p. 25) dr. N. Săvescu, pe baza distribuţiei Haplogrupurilor, afirmă: „Mai toată Europa de Vest aparţine grupului genetic R1b, în timp ce populaţia de azi a ţării noastre aparţine majoritar Haplogrupurilor **I 1b** şi **R1a**. Acest argument genetic, esenţial demarcat pentru populaţiile din diferite zone ale lumii, ne detaşează cu claritate şi ne proiectează, unic, **în spaţiul carpato-dunărean, dintotdeauna şi pentru totdeauna**." (s.n.) Genomul I defineşte central-europenii de la sud de Carpaţi. În Noi nu suntem urmaşii Romei, (p. 190-191) N. Săvescu precizează: „Pelasgii carpato-dunăreni se vor organiza mai bine administrativ, militar şi religios spre a lupta împotriva populaţiilor migratoare… Astfel, primul val de populaţie kurgan a fost absorbit, asimilat de **autohtonii carpato-danubieni, care stimulaţi de migratori vor da naştere unui popor războinic, „războinicii soarelui", la acel început al anilor 4.400 – 3.900 î.d.H., cunoscut şi sub numele de popor dac (Dax – sfinţi, cavaleri, războinici)**" (s.n.).

În *Strămoşii noştri reali geţii-dacii-tracii-ilirii…naţiunea matcă din vatra „Vechii Europe"* istoricul G.D.Iscru, extinzând justificabil (cu neamul illirilor) sfera de cuprindere a strămoşilor noştri (fixând, la p. 51, ca înaintaşi pe **arienii/pelasgi**), demonstrează ştiinţific şi convingător ideea-concluzie, enunţată clar chiar de titlul lucrării.

Studiile de genetică aduc argumente ştiinţifice de necontestat. Directorul Institutului de Biologie Umană din Hamburg, prof. univ. dr. Alexander Rodewald, susţine ideea unei continuităţi genetice care, pe o perioadă de aproape 5.000 – 6.000 de ani, din Epoca Bronzului şi până în zilele noastre, s-a conservat în structura genetică a populaţiei actuale de pe teritoriul României (vezi Daniel Roxin, http://adevaruldespredaci.ro/, 11 apr. 2015).

Marele poet şi filozof Lucian Blaga afirma cu îndreptăţită mândrie: „Noi n-am venit de nicăieri. Noi nu ne găsim nici la Apus, nici la Soare–răsare. Noi suntem unde suntem…"[9]

Aşadar, românii deţin statutul de primordialitate şi continuitate, vieţuind dintotdeauna pe aceste meleaguri, în spaţiul carpato-danubiano-balcanico-pontic.

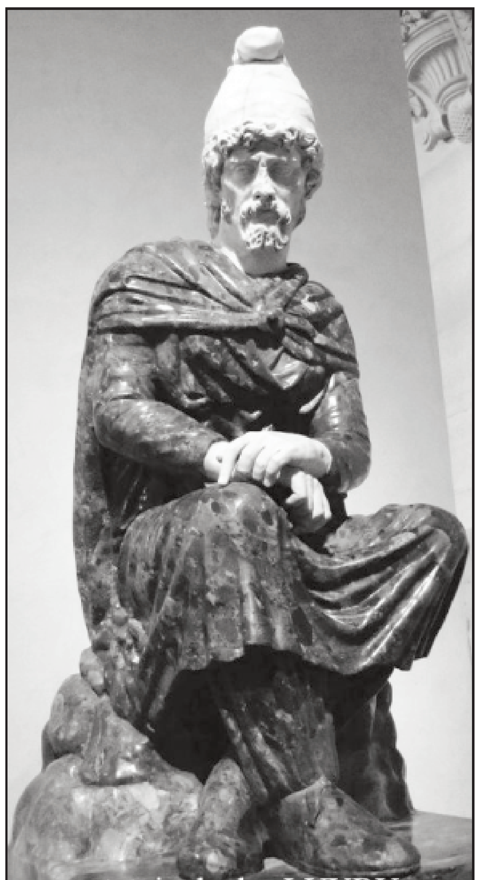
2. Un aspect decisiv în descrierea evoluţiei limbii noastre îl constituie stabilirea locului limbii tracilor în cadrul indo-europenei. Ne interesează două mari etape: cea anterioară indo-europenei şi cea ulterioară ei.

2.1. Mulţi lingvişti şi istorici susţin vechimea mare a limbii române, raportând-o la diferite limbi europene în timp. Contribuţii importante la reconstrucţia realităţii lingvistice europene în Epoca străveche şi Antică au avut o serie de cercetători străini între care Dienskes Ponticos, Igor Diaconov, Colin Renfrew, Kalewi Wiik, Gray şi Atkinson, la care se adaugă românii Th. Simenschi, Iosif Constantin Drăgan, Gh. Ivănescu, Gabriel Gheorghe, Lucia Wald, Dan Sluşanschi, M. Vinereanu, I.I. Russu, Ariton Vraciu, Timotei Ursu, G.D. Iscru ş.a.

Istoricul G.D. Iscru susţine ideea marii noastre vechimi, folosind perspectiva mitico-biblică. Analizând civilizaţia *Daciei vechi* din poemul *Memento mori*, cercetătorul îi atribuie lui „Eminescu al nostru şi al lumii" meritul de a fi descoperit un adevăr fundamental: „Dacia, «sădirea» lui Dumnezeu însuşi în Eden – «grădina Raiului», în care l-a pus pe omul primordial, zidit de El, are, prin urmare, privilegiul de **adevărata «Ţară Sfântă»**. Poporul ei, în Antichitate şi în continuare, noi… îl considerăm *poporul primordial cu limba lui primordială*."[10] Iar Miron Scorobete, precizează în continuare autorul, „a realizat, *tot primul*, cuvenita demonstraţie ştiinţifică (HAVILA=VALAHIA= DACIA) în capodopera sa, **Dacia Edenică**."[11] Şi, ca o consecinţă a acestor elemente, istoricul Iscru enunţă ideea că străbuna îndepărtată a limbii române constituie **limba primordială**.

2.2. Dorind să demonstreze vechimea considerabilă a limbii române şi a existenţei strămoşilor noştri pe acest teritoriu, M. Vinereanu aduce în lingvistica românească conceptul de **limbă nostratică**, prin prefaţa *Dicţionarului* său *Etimologic* din 2008 (pp.18-19), apoi prin articolul *Rădăcinile nostratice ale limbii române* din 2010[12] şi în prefaţa dicţionarului cu acelaşi titlu, apărut (la Bucureşti) în 2010. În anul 1994 Allan R. Bomhard şi John C. Kerns în *Macrofamilia Nostratică* (cu subtitlul *Un Studiu Despre Înrudirea Lingvistică Îndepărtată*) arată că familia Indo-Europeană este înrudită cu alte familii de limbi.

Din limba iniţială, născută acum 200.000-100.000 de ani în Africa (Homo Sapiens Sapiens), ia naştere în Orientul Apropiat limba nostratică, care se răspândeşte în Eurasia (Balcani, Asia Centrală, India etc.), în etape, între 70.000-60.000-40.000 î.Hr până prin 25.000 î.Hr., dată după care se vor constitui subgrupele nostratice, iar, după 18.000 î.Hr., pe parcursul dispariţiei ultimei glaciaţiuni, se vor diversifica, răspândindu-se în zone îndepărtate.

statuie de dac LUVRU

Noţiunea de **limbi nostratice** se referă la limbile care s-au dezvoltat după dezintegrarea unei limbi comune, numită nostratică, în urmă cu cca 17-18.000 de ani. Alături de limbile indo-europene (illira, armeana, greaca, traco-daca, limbile italice, celtice, slave, baltice etc), fac parte din limbile nostratice şi limbile sumeriană, afroasiatice, kartveliene, uralice, altaice, dravidiene.

În *Tezaure ale omenirii* (p. 33) Michaela Orescu aduce, vorbind de existenţa înainte de 12.000-10.000 ani a civilizaţiilor atlantidică şi pacifidică (Mu), o altă perspectivă: „Aceşti oameni, cu înfăţişare şi manifestări evoluate, spre deosebire de acele specimene Neanderthal, care au dispărut pe parcursul timpului (din varii motive), acei supravieţuitori ai Pirineilor, oamenii de Cro-Magnon, erau, după toate probabilităţile, **supravieţuitorii dispărutei Atlantide**… **Aceşti Cro-Magnon** au renăscut din cenuşă civilizaţia Europei, **ca pelasgo-traci**." (s.n.)

Arheologul american William Schiller, pe baza dovezilor materiale, arheologice, enunţă clar: „Civilizaţia s-a născut acolo unde trăieşte astăzi poporul român, răspândindu-se apoi atât spre Răsărit, cât şi spre Apus acum 13.000 – 15.000 de ani".[13]

Dezvoltând o teză a lui Otto Schrader de pe la 1890, care susţinea că indo-europenii s-au format la Nordul Mării Negre, Colin Renfrew în 1988, pe baza unor noi cercetări arheologice, „arată că primii indo-europeni au ajuns în Europa cu mult timp înainte, şi anume, după ultima eră glaciară, acum 8.000-9.000 de ani, venind din Asia Mică prin Balcani"[14] , situaţie confirmată de datele genetice privind originea limbilor indo-europene în Asia Mică.

O perspectivă interesantă şi, mai ales, credibilă aduc Anatole A.Klyosov şi Giancarlo T. Tomezzoli[15] despre „Vechea Europă" prin analiza genealogiei ADN-ului. Ei arată că Haplogrupul R1a, identificat ca arieni, a apărut cu aproximativ 20.000 de ani înainte de prezent (YBP) în Asia Centrală şi Munţii Altai; după migrarea lor de-a lungul traseului de sud, au ajuns în Europa între 10.000 – 9.000 YBP, aducând limba proto-indo-europeană (EIP) şi limbile indo-europene (IE). În 4800 YBP au migrat din Europa spre est, spre câmpia rusă şi apoi în India. Spre 3000 - 2500 YBP au venit cu limbile lor IE din Câmpia Rusă înapoi în Europa Centrală, de Vest şi de Sud, stabilind bazele genetice pentru popoarele de mai târziu: celţi, germani, itali, greci, iliri şi balto-slavi. O subclasă a lor (M417) a traversat Asia Mică peste Anatolia şi a intrat în Balcani între 10.000 şi 8000 YBP (sosirea lor în Balcani e

fixată la 8.200 YBP). Apoi, limba a migrat cu acelaşi haplogroup R1a în Balcani şi s-a răspândit în toată Europa cândva între 9000 şi 5000 YBP (p.102); în jurul anilor 6.000 YBP s-a împărţit în ramuri.

De asemenea, Haplogrupul R1b, populaţie numită Arbins, s-a ridicat cu 16.000 de ani YBP în Asia Centrală şi a migrat în Europa de-a lungul unei traseu de nord. A ajuns în Europa între 4800 şi 4500 YBP, aducând mai multe limbi non-IE care au dispărut cu timpul. Purtătorii R1b cuprind aproximativ 60% din populaţia actuală din vestul şi centrul Europei.

M. Vinereanu sintetizează: „indo-europenii au venit în Europa din Asia Mică, răspândindu-se mai întâi în Balcani, apoi în regiunea carpato-danubiano-pontică şi de aici mai departe."[16]

O teză care prezintă o mişcare de expansiune similară teoriei lui C. Renfrew şi celei „nostratice" este susţinută de Michaela Al. Orescu (2008, p. 33-34): „Începând din Neolitic, odată cu încălzirea climei, cu retragerea apei într-o matcă, foarte activi, aceşti pelasgi din Spaţiul Carpatic – centru politic şi religios – …s-au extins pe spaţii tot mai depărtate, ducând cu ei civilizaţie, nu numai spre sudul dunărean, spre Asia Mică şi Orientul Apropiat, dar şi pe întregul bazin mediteranean, spaţii care au intrat în istorie la sfârşitul mileniului al IV-lea Î.H., dar şi către India şi, de aici, în Extremul Orient…"

Potrivit lui Boris Perlov[17], harta etnică a Europei în mileniile VII-VI î.H., după o explozie demografică în Balcani pe parcursul a câtorva secole numărul populaţiei ridicându-se de 17 ori (de la 5 milioane de oameni până la 85), dezvăluie o amplă migraţiune a surplusului de populaţie din Balcani spre regiuni mai puţin populate, unde revoluţia neolitică nu se produsese încă. Înaintarea s-a făcut spre nord de-a lungul Dunării şi spre sud peste Asia Mică, Orientul Apropiat, Africa de miazănoapte şi Spania.

2.3. Diferenţele naturale, biologice între rasa negroidă, asiatică (mongoloidă) şi europeană (albă) sunt mari. Cred că am putea propune, ca alternativă la teoria migraţiei asiatice (din Asia Cantrală) a lui homo sapiens modern (potrivit lui Klyosov şi Tomezzoli), **originea lui europeană (teza autohtoniei europene)**, localizată în arealul carpato-danubiano-pontic cel puţin pentru acestă parte a Terrei. Fără a lua în discuţie şi alte zone europene, numai urmele fosile umane de la noi, din Banat, din Ardeal (vezi şi recenta datare cu carbon 14 din peştera Ciuc Izbuc, a urmelor de paşi cu o vechime de 36.500 de ani, aparţinând omului preistoric[18]) şi Moldova, susţin o vieţuire de cca. 40.000 de ani, **peste care s-au suprapus diverşi migratori (R1a, I, R1b), veniţi mai târziu (mileniile 9-5 î.H.) din Asia, Asia Centrală, Asia Mică, Nordul Africii, Anatolia** etc.

Pentru aceasta, să amintim, mai întâi, concluzia lui Guido A. Mansuelli din *Civilizaţiile Europei Vechi* că în Europa în timpul ultimei glaciaţiuni, Würm, au existat doar două centre de vieţuire umană. Cea din vest, în Pirinei (plus Grimaldi) a dispărut aproape inx-

plicabil în urmă cu 11.000 ani. Cea din est, situată în aria Carpaţilor, a avut condiţii prielnice de evoluţie. Cercetătoarea Michaela Al. Orescu (2008, pp. 32-33) oferă o explicaţie plauzibilă situaţiei: „Spaţiul Carpatic, cel care a salvat civilizaţia Europei în timpul ultimei glaciaţiuni Würm, calota glaciară extinzându-se până în apropierea Vienei de astăzi, Alpii şi Pirineii fiind acoperiţi de gheţari, iar Carpaţii numai pe vârfurile montane (peste 2000 m), acest Spaţiu Carpatic cu peşterile sale bune pentru adăpost, cu pădurile sale bogate în vânat, cu apele sale abundând de peşte şi cu sare la suprafaţă, era singurul spaţiu unde se puteau refugia oamenii din nordul şi occidentul european." Acest areal estic, din spaţiul carpatic, oferă dovezi ale vieţuirii încă de acum 40.000 de ani (vezi „Peştera cu oase" de lângă Anina, Caraş-Severin) sau recentele descoperiri (o statuetă, „Venus de Poiana Cireşului" – datată ştiinţific ca fiind de acum 23.000 de ani, cea mai veche din sud-estul Europei –, oase gravate şi obiecte aparţinând „omului Gravetian") fixate în urmă 20.000-24.000 de ani de la Poiana Cireşului-Neamţ (făcute de o echipă internaţională condusă de prof. dr. Marin Cârciumaru pe şantierul organizat de Asociaţia „Geto-Dacii").

Pe baza acestor informaţii, am putea oare încadra în timp, cu o oarecare aproximaţie, *apariţia acestei „subgrupe nostratice"*, **din est**, pe care o numim **pelasga carpato-dunăreană**, luând ca punct de reper epoca dispariţiei comunităţii umane (după Guido A. Mansuelli) din Pirinei? În acest caz, s-ar situa, probabil, cu mai bine de 11.000 de ani în urmă, până spre 13.000-15.000 ani î.Hr., dată identică, în fond, cu cea propusă de americanul William Schiller (vezi supra 2.2.). În denumirea limbii am introdus repere geografice cu scopul de a identifica şi delimita noţiunea prin localizare.

3. Datarea este dificilă.

3.1.Cercetătorii A.Klyosov şi G.Tomezzoli cred că haplogroupul R1a, ridicat din Asia Centrală şi munţii Altai, migrând apoi spre Anatolia şi Balcani, a format **PIE** aproximativ între 20.000 şi 10.000 YBP. Asemănările între limbile slave şi sanscrită le permit să concluzioneze că purtătorii haplogrupului R1a au fost, de asemenea, purtători ai **Proto-limbilor indo-europene şi indo-europene** (p.103) (s.n.).

Dr. Napoleon Săvescu, preşedintele Societăţii Internaţionale „Dacia Revival" (*Noi, Dacii*, p. 135) consideră „regiunea Carpato-Balcanică drept **rădăcină a „trunchiului" acestei mari familii lingvistice indo-europene**." (s.n.) Colin Renfrew susţine că primii indo-europeni (termenul este un construct teoretic inventat de Th. Young în 1814 şi folosit de lingvistul Fr. Bopp în 1816) au venit în Europa pe la 7.000-6.000 î.Hr. Renfrew afirmă că o primă zonă de convergenţă lingvistică s-a format în regiunea Balcanilor între 7.000 şi 5.000 YBP, care a fost şi faza II a PIE. Dezagregarea zonei lingvistice de convergenţă balcanică, în jurul datei de 5.000 YBP, indică, după Klyosov şi Tomezzoli (2013, p. 105), sfârşitul fazei II a PEI, precum şi separarea limbii proto-greceşti de **proto-tracică, proto-dacică**, proto-frigiană ş.a. (s.n.) Cei doi autori fac o interesantă distincţie între proto-tracică şi proto-dacică, diferenţiere pe care, în genere, lingviştii şi istoricii nu o aduc în discuţie; teza, însă, deşi nu este demonstrată ştiinţific, ar merita o discuţie specială căci ne vizează direct.

Părerea generală este că pe la 5.500 î.Hr. apare în centrul şi în partea sudică a Europei limba indo-europeană – conceptul de **indo-europeană**, deoarece include ideea unei migraţii iniţiale, de fapt, neatestate, din India spre Europa, este contestat la noi de lingvişti, între care Gabriel Gheorghe (2005, p. 9 şi urm.) şi de istorici, ca G..D.Iscru (2014, p. 82), care propune termenul *arian-ă* –, apoi între 5.500-3.000 î.Hr. limba indo-europeană a început să se răspândească spre nordul şi spre nord-estul Europei, cuprinzând grupurile germanic, baltic şi slavic, traco-iliric şi spre vest cu limbile celtice.[19]

Populaţiile indo-europene[20] au cunoscut o fază de unitate iniţială, identificabilă prin limba comună folosită, limbă numită de Lucia Wald şi Dan Sluşanschi (1987, p. 222) **indo-europeana comună** (aparţinând mileniilor V-IV î.Hr.), de Th. Simenschi şi Gh. Ivănescu, indo-europeana primitivă (prin mileniile IV-III î.Hr.)[21], de Mihai Vinereanu (2008, p. 51) **proto-indo-europeană** (care consideră că ar trebui dusă cu câteva mii de ani în urmă[22]), din care s-a desprins prin mileniul III î.Hr., alături de celelalte limbi IE. (iranică, celtică, germanică, baltoslavă, greacă, armeană, hitită etc.), şi traco-daca, adică s-au diferenţiat şi populaţiile vorbitoare ale acestor limbi, respectiv traco-geto-dacii. Apropiindu-se ca terminologie de M. Vinereanu, Maria Crişan susţine că limba geto-dacilor este chiar **limba proto-indo-europeană** (2003, p. 147), ceea ce este o exagerare. Considerăm că limba geto-dacilor este continuatoarea limbii pelasge, intrată, însă, în terminologia lingvistică drept proto-indo-europeană. În 1992, Gabriel Gheorghe[23], enunţă, chiar prin titlul studiului *Româna străveche*[24] *=Indoeuropeana comună* o teză pe care o considerăm rezonabilă.

3.2. S-au expus numeroase teorii privind noţiunile lingvistice şi numele lor. Vl. Georgiev susţine că traca şi daca sunt două limbi diferite, cum consideră şi Klyosov

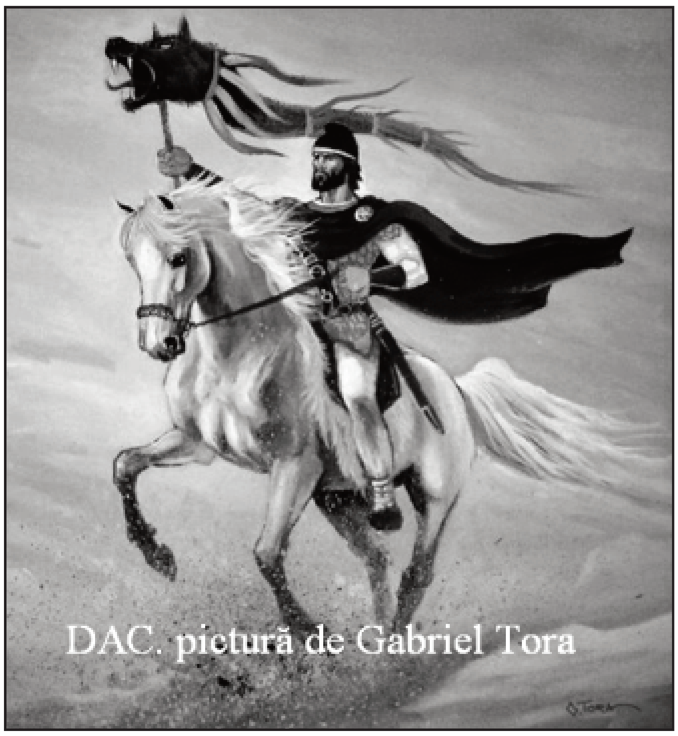
şi Tomezzoli, teză contestată, pe bună dreptate, de Simenschy-Ivănescu (1981, p. 155). După o pertinentă analiză, Ioan I. Russu în *Limba traco-dacilor* (p. 203 şi 212-213) apreciază că termenul **traco-dac** (mai puţin **traco-illiric**) este potrivit realităţii etnogenezelor din epocă.

Folosind şi concluziile unor cercetători străini, Timotei Ursu lansează sub formă interogativă o ipoteză plauzibilă prin chiar numele lucrării *Vatra Indo-Europenilor a fost… Dunărea?*[25], precizând: „Cum zona foarte rodnicei Văi Dunărene, străjuită de protecţia naturală a Alpilor Estici, a munţilor Dinarici, a Carpaţilor şi a Balcanilor, se identifică cu zona de habitat a etniei Geto-Dace, semnalarea unui „leagăn lingvistic Indo-European" – demonstrat acum a se fi aflat în aceeaşi zonă (!) – conduce sensibil la **confirmarea „derivării" ideomurilor Indo-Europene – şi, prin urmare, a celor italice, incluzând cel Latin! – din… limba ancestrală a spaţiului Carpato-Balcanic**." (s.n.)

Th. Simenschi şi Gh. Ivănescu (1981, pp. 168-169) fixează poporul indo-european primitiv şi limba sa într-o „epocă relativ recentă (mileniile V-IV-III î.Hr.)" şi vorbesc despre o limbă anterioară indo-europenei primitive (din care aceasta ar proveni), **limba indoeuropeo-uralo-altaico-semito-hamitice**, conturată pe baza analizei morfologiei acestora întreprinsă de N.V.Illič şi Bojan Cop[26], o ipostază a nostraticii, de fapt.

Pornind de la afirmaţiile unor cercetători, care au folosit argumente mitologice, istorice sau genetice şi lingvistice, pelasga ar putea fi identificată fie cu ceea ce lingviştii numesc convenţional indo-europeana primitivă (sau comună, ori primară), fie proto-indo-europeana, fie cu limba indoeuropeo-uralo-altaico-semito-hamitice[27], adică o subgrupă nostratică, fie chiar cu nostratica, drept limbă primordială unică. Opinăm că pelasga, însă, ar putea fi urmaşa imediată a nostraticii (ca ante proto-indo-europeană).

Folosind noi informaţii, Ioan Dumitru Denciu realizează o delimitare de interes a fazelor de evoluţie a limbii: Nostratică (~mil. IX – VII î. e. n.), Proto-indoeuropeană (~mil. VI – V î. e. n.), „Pelasgică" sau IE comună din Europa (~mil. IV – III î. e. n.), Geto-daco-moesiană (~mil. II – I î. e. n.), Română (~ mileniile I – II e. n.)[28]. Nu aderăm la teza că limba pelasgică se identifică indo-europenei comune.

DAC. pictură de Gabriel Tora

„Limba naţiunii illiro-trace-geto-dace – sintetizează etapele G.D. Iscru (2014, p. 107) – a fost **urmaşa directă** a limbii **arienilor /pelasgilor, poporul primordial al Europei**, şi ea se regăseşte în limba română, prin excelenţă în limba română veche." şi „limba arienilor rămaşi pe loc în Spaţiul Daciei…fiind o **limbă primordială**, şi organică, firească, naturală." (s.n.)

3.3 Constatând, pe baza analizei concrete a sunetelor, un „remarcabil coservatorism" al sistemului fonetic traco-dacic „în tratarea sunetelor sistemului arhaic indo-european", Ioan I. Russu face în lucrarea *Limba traco-dacilor* (1967, pp. 150-151) o observaţie ştiinţifică de substanţă: „traco-daca poate fi considerată în multe privinţe ca **foarte apropiată** de arhetipul graiului primitiv comun." (s.n.) Am putea conchide că acest „**remarcabil conservatorism**" dezvăluie fie o trăsătură generală specifică, fie o structură internă nu numai compatibilă, ci identică cu sistemul „arhetipului graiului primitiv comun", ceea ce ar impune ideea de stabilitate, pe de o parte, şi de continuitate internă structurală, pe de alta. Şi, atunci, avansăm ideea că, poate, ea, **pelasga**, ca realitate istorică, implică un fenomen de continuitate în toate aceste trei etape. Având în vedere informaţiile despre pelasgi (arieni), citate anterior, ca primii locuitori de pe pământ, (vezi supra 1.2.1), am putea numi această limbă de început, vorbită de populaţia iniţială din aria Munţilor Carpaţi şi a Dunării, considerată urmaşa zeilor, **pelasga carpato-dunăreană** sau, mai cu temei, luând în considerare un spaţiu sud-dunărean mai larg, **pelasga carpato-dunăreanbalcanică**.

4. Care este evoluţia ulterioară a limbii strămoşilor noştri de la indo-europeana comună (primară, primitivă)? Româna este continuatoarea limbii illiro-traco-geto-dace.

4.1. Fiind parte din indo-europeană, limba traco-geto-dacă devine un reper fundamental în evoluţia limbii noastre.

Contribuţii în această privinţă aduc lingviştii bulgari Dimitri Dečev (*Charakteristik der thrakischen Sprache*, Sofia, 1952) şi Vladimir Georgiev (*Trakiiskiiat ezik*, Sofia, 1957). D.Dečev apreciază că fonetica istorică a limbii trace este identică cu cea a limbii pelasgice, adică a limbii indo-europene pregreceşti[29].

4.2. Compararea românei cu albaneza a stat în atenţia multor cercetători (Miklosich, M.Gaster, Capidan, Rosetti, Al. Philippide), care au urmărit să descifreze sursa asemănărilor.

Încă din 1829, „Kopitar semnala marea asemănare dintre română, bulgară şi albaneză" (spune I.I.Rusu, 1967, p. 188), convins că în ţările române, în Bulgaria şi în tot Balcanul ar exista o singură formă de limbă, dar cu trei materiale diferite, în special în lexic, explicând aceasta prin faptul că toţi se trag din „vechii traci".

Unii lingvişti consideră albaneza de origine illiră (Gustav Meyer, P. Kretschmer), alţii de origine tracă (G. Weigand, D. Dečev) şi alţii traco-illiră (Mladenov). I.I. Russu (1967, pp.183-184) explică: „o parte din **tracii balcanici** (din zona de vest), sustrăgându-se procesului de romanizare (respectiv slavizare), să fi reuşit a-şi salva limba (puternic influenţată de latina populară), care să fi continuat în albaneză."(s.n.)

Luând în considerare o serie de trăsături, Ariton Vraciu (*Limba daco-geţilor*, 1980, p.98) observă: „Limba daco-geţilor poate fi localizată mai aproape de tracă, «pelasgică», **albaneză**, balto-slavă şi indo-iraniană". (s.n.)

Având în vedere şi concluziile lui Vl. Georgiev (care crede că albaneza este urmaşa limbii dace şi nu a illirei, căci ea continuă daco-moesica[30]), Lucia Wald şi Dan Sluşanschi (1987, p. 115) dau o explicaţie logică unei asemenea situaţii: „Fără îndoială, moştenirea unor forme atât în albaneză (formată în Dardania şi spre apusul ei), cât şi în română (formată în Moesia şi Dacia) aduce dovada de netăgăduit a **obârşiei lor comune daco-moesiene**." (s.n.) Mihai Vinereanu (2008, p. 23) demonstrează cu argumente lingvistice că albaneza provine „din dialectele epirote" (din Epir) începând, probabil, cu epoca myceniană (sec. al XIII-lea î.Hr.).

Relevante sunt cele cca. 100 de cuvinte comune descoperite de B.P. Hasdeu, nu toate, însă, confirmate ulterior. I.I. Rusu (1967, pp. 203-204) identifică pe criterii ştiinţifice, prin 1959, un număr de 70 de termeni prezenţi în ambele limbi, între care *abure, balaur, brâu, bucur-, copac, gard, grădină, ghionoaie, ţap, vatră* etc. Concluzia generală este că elementele comune româno-albaneze provin din substrat. Observaţia importantă care se poate face de aici este că a existat, cu milenii în urmă, **un limbaj paleobalcanic** (după Vl. Georgiev[31]) sau **un limbaj comun carpato-balcanic – *pelasgo-traco-daca.***

Sunt semnificative cuvintele (citate de Ion Gîju) savantului german Schluler, care, în sec. al XIX-lea, nota: „Aceşti valahi nu sunt nici romani (Roma), nici bulgari, nici gali… ei sunt vlachi **descendenţi ai marii şi ancestralei familii a tracilor, dacilor şi geţilor**."[32](s.n.)

5. Geneza limbii unui popor nu se poate produce, în principiu, în afara procesului etnogezei acelui popor, dar legăturile românei cu celelalte limbi europene din afara grupului numit romanic au dezvăluit aspecte neaşteptate.

5.1. Lingvistul suedez Ekstrom par Olaff afirmă: „Limba română este o limbă-cheie, care a influenţat în mare parte **limbile Europei**."[33](s.n.) Reţinem aspectul categoric al afirmaţiei privind orizontul de cuprindere a influenţei.

În limba irlandeză există peste 1.300 de cuvinte înrudite cu termeni româneşti. În acelaşi sens, Timotei Ursu prezintă un număr important de rădăcini comune vlaho-suedeze, ca dovadă a sursei comune, limba strămoşilor noştri, pe care cercetătorul o numeşte, argumentat, **danubiana**[34].

Folosind informații de la unii gânditori medievali – suedezii Joannes Magnus Gothus (1488-1544), Carolus Lundius (1638-1725), belgianul Bonaventura Vulcanius Brugensis (*De literis et lingua Getarum sive Gothorum*, 1597), cercetătoarea M. Crişan (2003, p. 273), după ce analizează o serie de cuvinte din fondul principal de cuvinte, cum sunt: casă, tată, frate, soră, plug, blid, greblă…, toate fiind la origine getă, trage o concluzie categorică şi cu importante consecințe: „Substratul getic l-am găsit prezent şi în elină - prima care s-a înfruptat, şi în latină, via limba elină, a doua uneori şi direct...”

5.2. Pe de altă parte, tot atât de grăitoare ni se pare şi poziția „ştiințificilor” noştri contemporani, care nu văd sau nu vor să vadă realitatea. Semnificativă este poziția adoptată de Academia Română prin vocea academicianului Marius Sala, reprezentantul oficial al Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti”, care afirma în 2012: „Metoda folosită, cea comparativ istorică, **nu lasă nicio portiță de verosimilitate afirmației că limba română ar sta la baza limbilor europene**.” (s.n.) Se exclude (regretabil) definitiv, precum se vede, orice altă ipoteză. Se pune firesc întrebarea: Oare cunoscutul academician lingvist nu cunoştea (în 2012, s.n.) *Dicționarul Etimologic* al lui M. Vinereanu şi nu citise extinsul *Argument* al lucrării, tipărită din 2008, şi nici *Rădăcini Nostratice în Limba Română* din 2010, în care autorul, **chiar pe baza metodei comparativ-istorice** (s.n.), demonstra sistematic, pe compartimente ale limbii, de la proto-indo-europeană şi limbile indo-europene până la română, caracterul prioritar al românei?

Profesor dr. Constantin Frâncu afirmă în *Cuvânt înainte* al DELR (p. 7) că M. Vinereanu „…pe baza metodei comparativ-istorice, reconstituie sistemul fonologic al limbii traco-dace, respectiv al limbii române şi le compară cu sistemul fonologic al altor limbi indoeuropene, ajungând la concluzia că limba română face parte din marele grup italo-celto-ilirico-tracic, care în mileniul al II-lea î.Cr. era o singură limbă, diferențiată doar la nivel dialectal. Dialectul din centrul şi estul Europei a devenit ulterior limba iliro-traco-dacă, care ar fi fost vorbită la sfârşitul erei pre-creştine…”

6. Demonstrarea statutului special al limbii române se poate face şi prin analiza altor aspecte.

6.1. De pildă, o parte din lexicul sanscrit are termeni corespondenți în limba română care sunt considerați la noi a fi de origine latină. Este imposibil. Grăitor este faptul că se găsesc 400 de cuvinte româneşti în sanscrită, identificate de Marin Bărbulescu-Dacu. Napoleon Săvescu exemplifică, între altele, numeralul de la 1 la 10 (una, duya, treya, patra, pancia, sase, sapta, ashte, nava, dasha) din sanscrită, care este identic, cum uşor se vede, cu cel din română, la care se adaugă numeralul „sută”, în sanscr. „shata”, când în latină este „centum”, total diferit. La noi, lingvistica oficială consideră că „sută” provine din slavul „săto”[35], dar Mihai Vinereanu (2008, p. 29) demonstrează că provine de la geto-daci. Explicația constă în faptul că în sanscrită termenii se datorează stră-străvechii române, **pelasga carpato-dunărean-balcanică**, urmare a fenomenului „roirilor”, când populația carpato-dunăreană a ajuns până în India, iar latina şi slava, apărute mai târziu, nu puteau lua aceşti temeni decât de la noi. De aici şi concluzia, formulată, nu fără un tonic sentiment de mândrie, de către dr. Săvescu în lucrarea, cu un titlu tranşant, *Noi nu suntem urmaşii Romei* (I, p. 32): „noi nu suntem urmaşi nici ai slavilor, nici ai romanilor, ci **ei sunt urmaşii noştri**.” (s.n.)

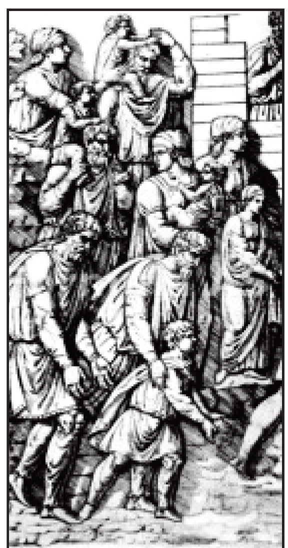
6.2. Lingviştii străini Kopitar, Miklosich, H. Schuchardt, precum şi B.P. Hasdeu sunt primii care au stabilit numeroase elemente şi trăsături neromane ale limbii noastre, ce nu pot proveni decât din substrat, dintr-o limbă preromană, numită traco-dacă (ori traco-illiră).

Prin comparația cu latina şi albaneza, I.I. Russu, deşi adept al romanizării, stabileşte un număr de aproximativ 90 de cuvinte preromane şi care lipsesc în albaneză, considerate drept autohtone pentru limba română: *amurg, băiat, bordei, brânză, căciulă, copil, ghiară, gorun, măceş, mistreț, muşat, prunc, strugure, sugruma, țăruş, urdă, zăr* etc. Faptul că aceste cuvinte, cu semnificație esențială în sfera de viețuire românească dintotdeauna, nu se află în latină, nici în albaneză, care provine, după părerea majorității lingviştilor, din tracă(-dacă), denotă pentru română o fizionomie, cel puțin în parte, singulară şi un statut special.

6.3. O mare parte din lingviştii noştri din trecut, concentrându-se pe etimologie, ca şi autorii DEX-lui, au greşit mai ales prin concluzia că noi am luat cuvintele de la alții, copiindu-le etimoanele.

Considerăm corectă afirmația lui Mihai Vinereanu (2008, p. 51) că limba traco-dacă este **„adevărata predecesoare a limbii române, şi nu latina.**” Din punct de vedere evolutiv, credem că putem distinge pentru limba română trei etape anterioare: pelasga carpato-dunărean-balcanică (relativ echivalentă cu proto-indo-europeana), în epoca stră-străveche postanatoliană, acum 14.000-15.000 de ani, pelasga carpato-dunăreană (indo-europeana comună sau danubiana, după T. Ursu) în neolitic şi limba illiro-traco-geto-dacă în Antichitate.

6.4. Viziunea lingviştilor, creatori ai DEX-ului, a falsificat şi falsifică statutul identitar românesc. De mirare şi de neexplicat este faptul că autorii lui găsesc tuturor cuvintelor româneşti etimologii străine, rămânând, totuşi, încă 4.000 de cuvinte cu origine necunoscută. Există aici o flagrantă contradicție

comati daciani

logică. După cum am arătat deja, poporul nostru are o vechime de mai bine de 5.000-6.000 de ani (vezi supra afirmațiile lui Al. Rodewald sau Ernest Oberlander-Târnoveanu, cap. 1.2.3). Mai mult, şi-a dovedit o remarcabilă stabilitate şi continuitate, noi rămânând, aici, statornici pentru totdeauna. Limba noastră, după autorii DEX-ului, este o limbă de împrumut. Toate cuvintele noastre, după ei, sunt luate de la alții, de la popoarele din jur. Deci, cei care au venit mai târziu pe meleagurile noastre – şi romanii, şi slavii, şi maghiarii ş.a. – ne-au dat cuvintele lor. Aşadar, noi n-am fi fost în stare să ne creăm o limbă, un mijloc obişnuit, firesc de comunicare. Fals, prostie şi reacredință.

6.5. Din cele 601 rădăcini nostratice stabilite de cercetătorii A. Bomhard și J.C. Kerns, M.Vinereanu identifică 216 rădăcini lexicale, care se pot aplica limbii romane. Aşadar, susține Vinereanu (2010, p. 8), „nu se va mai putea menționa în DEX „*cuvinte cu origine necunoscută*" sau luate de pe la vecinii care s-au aşezat pe-aici multe, multe secole mai târziu, pentru cuvinte precum *ceafă, cocor, deal, întuneric, stuf, zeamă* şi alte cca. 350 de cuvinte, ci cuvinte cu origine nostratică.” Iar noi credem că aceste cuvinte, prin pelasgică (proto-indo-europeană) şi mai apoi traco-iliră-geto-dacă, şi-au continuat viețuirea până astăzi.

Încă din 1970, lingvistul I.I. Rusu stabilea în Elemente autohtone în limba română, folosind indo-europeana, aproximativ 200 de termeni de origine traco-dacă.

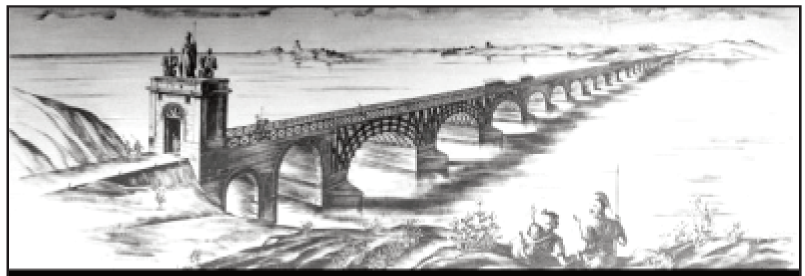
De asemenea, din cele 25.000 de cuvinte, reprezentate în cca 5400 de cuvinte titlu (doar 13% sunt comune cu latina, iar 58% sunt din fondul pre-latin sau traco-dac) şi derivații lor, Mihai Vinereanu în Dicționarul Etimologic (2008, p.10 şi 12), pe baza unor ample cercetări comparative cu indo-europeana, arată că 84-85% reprezintă elementele autohtone, adică elemente traco-geto-dace, contrazicând radical viziunea oficială. Nu e numai ridicol, ilogic şi neştiințific din partea „oficialilor” noştri, ci e, mai ales, trădare de neam, trădarea înaltei civililizații dacice străbune, falsificarea istoriei noastre chiar de către „ştiințificii noştri”, căci se face instituirea, cu scop denigrator, a statutului nostru de popor de rang inferior. Acum e timpul schimbării. Alături de o serie de istorici şi lingvişti români, dacologi în special, din trecut şi din prezent, aduc dovezi indubitabile în favoarea adevărului tezelor noastre, spre lauda lor, foarte mulți lingvişti, istorici şi geneticieni străini. E timpul pentru „lucrul bine făcut”, adică ştiințific făcut, şi în lingvistica românească (oficială).

7. Concluzii

1). Luând în considerare rămăşițele umane de acum cca. 40.000 de ani din arealul Europei, avansăm, ca alternativă la teoria migraționistă asiatică (Asia Centrală), susținută de Klyosov şi Tomezzoli, a lui „homo sapiens sapiens”, ideea originii lui europene (teza autohtoniei europene), localizată în arealul carpato-danubiano-pontic (cel puțin pentru acestă parte a Terrei), peste care au venit, după aproximativ 20 de milenii, vorbitorii haplogrupurilor R1a, I 1b şi R1b.

2). În procesul ei de evoluție, limba română dovedeşte o uimitoare unitate. Propunem, pentru epoca îndepărtată, o etapă post-anatoliană. Din punct de vedere evolutiv, se pot distinge pentru limba română patru etape principale: cea nostratică, apoi **pelasga carpato-dunărean-balcanică** (ar echivala cu proto-indo-europeană) în epoca postanatoliană, ca străbună îndepărtată în timp, apoi **pelasga carpato-dunăreană** (pe care o putem numi şi proto-traco-iliră), în lingvistică fiind cunoscută ca indo-europeana comună sau primitivă, în neolitic, **limba iliro-traco-geto-dacă** (mileniile II-I, î. Hr.) şi **romāna** în contemporaneitate (mil. I-II d.Hr.).

3). Româna este, prin străbuna ei, pe care o numim **pelasga carpato-dunărean-balcanică**, punctul de plecare pentru o bună parte din limbile italice, pentru limba albaneză, precum şi substratul multor limbi din Europa

reconstituire imaginara a podului de la Drobeta

Centrală de azi.

4). Prin urmare, se poate considera (şi dovedi) că româna de azi are o continuitate de cca. 18 000 - 20 000 de ani de la nostratică până în prezent.

[1]Cf. V. Roman, Idem

[2]Etnologul iranian Zacarias Mayani susţine în *Sfârşitul misterului etrusc* (1985) că originile îndepărtate ale etruscilor se situează în regiunea danubiană, aducând ca argument material, arheologic, ceramica neagră danubiană, găsită în Egipt şi Etruria. Cf. Margareta Cristian, *Veriga care lipsea – civilizaţia etruscă, un mister* în *Origini*, nr. 8, August 2015, p. 17. Pe de altă parte, Mel Copeland în *Introducere în limba etruscă* (p. 1) apreciază că această ceramică este de origine greacă, etrusci devenind excelenţi imitatori ai acesteia.

[3]*Dacia şi dacii în conştiinţa lumii antice* în *Dacia magazin*, Nr. 107, noiembrie 2014, p. 8

[4]Apud G.D. Iscru, *Art. cit.*, în *Dacia magazin*, nr. 101, mai 2014, p. 3

[5]Apud Napoleon Săvescu, *Noi nu suntem urmaşii Romei*, vol. I, p. 27

[6]Cf. Th. Simenschi şi Gh. Ivănescu, *Gramatica comparată a limbilor indoeuropene*, p. 182

[7]Vezi de acelaşi autor şi *Sarea, un criteriu pentru regândirea istoriei* în *Getica*, 1992, tom I, nr. 1-2, p. 49-88

[8]Comunicare ţinută la Simpozinul *Civilizaţie şi geopolitică în bazinul carpatic*, organizat de Academia Română pe 11-12 octombrie 1999 la Bucureşti

[9]Apud Ion Gîju, *Spaţiu geografic dacic: Panonia*, în *Dacia magazin*, nr.102-103, iunie-iulie 2014, p.56

[10]Iscru, G.D., *Statuile de geto-daci şi columna*, în *Dacia magazin*, nr. 101, mai 2014, p.2

[11]*Idem*

[12]*Gândacul (Ziarul românilor de pretutindeni)*, 03.01.2010

[13]Apud G.D. Iscru, *Statuile de geto-dacişi columna*, în *Dacia magazin*, nr. 101, mai 2014, p. 3

[14]Apud Mihai Vinereanu, *Rădăcini nostratice în limba română*, Editura Alcor Edimpex, Bucureşti, 2010, p. 7

[15] Anatole A. Klyosov, Giancarlo T. Tomezzoli, *DNA genealogy and linguistics. Ancient Europe*, aklyosov@comcast.net, gtomezzoli@epo.org, 27 aprilie, 2013

[16]M. Vinereanu, *Despre genul feminin în limba română*, în *Revista de Lingvistică şi Cultură Românească*, nr. 3

[17]Boris Perlov, *Ramurile aceluiaşi arbore*, traducere de Doamna Baronessă Lydia Lovendal-Papae, în *Tehrnika molodeji*, nr. 12/1975, p. 56-61, apud Maria Crişan, *Fals tratat de geto-dacă*, Editura Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti, 2003, p. 206

[18]Apud Daniel Roxin, http://adevarulde-spredaci.ro/, 24 sept. 2015

[19]Cf. Napoleon Săvescu, *Ibidem*, II, Fig. 186, 187 şi 188, p. 141-142

[20]Utilizăm şi noi termenul **indo-european(ă)** (deşi nu suntem de acord cu el), deoarece este consacrat în lingvistică şi este folosit de către cercetători, până când se va găsi şi se va generaliza un înlocuitor potrivit, cum este cel propus de G.D. Iscru (arian,-ă).

[21]Th. Simenschy , Gh. Ivănescu (1981, p. 146) afirmă: „Învăţaţi germani, ruşi şi francezi, şi alţi învăţaţi au întrebuinţat expresia „indoeuropeana comună", care însă nu se poate referi decât la limbă, nu şi la poporul care o vorbea. Învăţaţii americani din epoca structuralismului lingvistic au introdus în ştiinţă termenul „protoindoeuropean". În această lucrare se va întrebuinţa termenul „indoeuropeana primitivă". Lingvistul G.I. Ascoli foloseşte expresia „limba arioeuropeană".

[22]Vezi M. Vinereanu, *Despre genul feminin în limba română*, în *Revista de Lingvistică şi Cultură Românească*, nr. 3, 2015

[23]Gabriel Gheorghe, *Româna străveche= Indoeuropeana comună* în rev. *Origini*, Nr. 14, septembrie 2014, Buzău, p. 24-25, apud *Getica*, Tom I, nr. 3-4, p. 105, Editura Gândirea, Bucureşti, 1992

[24]M. Crişan, comentând aprecierea lui G. Gheorghe *„româna* străveche ca indo-europeană comună", precizează: „aş zice getă, nu română" în *Limba strămoşilor noştri şi poetul latin-geto-dac Publius Ovidius Naso*, în vol. *Fals tratat de geto-dacă*, Editura Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti, 2003, p.147

[25]Apud N. Săvescu, II, *Noi, Dacii*…p. 145

[26]Apud Th. Simenschy şi Gh. Ivănescu, *Lucr. cit.*, p. 139-140

[27]Th. Simenschy şi Gh. Ivănescu, *Lucr.cit.*, p. 188

[28]*Despre identitatea limbii române*, în *Revista de lingvistică şi cultură românească*, nr. 4, 2015

[29]Apud Ariton Vraciu, *Limba daco-geţilor*, Timişoara, Editura Facla, 1980, p. 22

[30]Th. Simenschi, Gh. Ivănescu, *Gramatica comparată a limbilor indoeuropene*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1981, p. 124; Nota bene: autorii *Gramaticii* nu sunt de acord cu această teză.

[31]Vezi M. Vinereanu, *Dicţionarul Etimologic*…p. 31

[32]*Spaţiul geografic dacic: Panonia*, în *Dacia magazin*, nr. 102-103, iunie-iulie 2014, p. 57

[33]Apud G.D. Iscru, *Statuile de geto-daci şi columna*, (I), în *Dacia magazin*, nr. 101, mai 2014, p. 3

[34]*Limba „danubiana"?*, în *Dacia magazin*, nr. 74, februarie 2012, p. 17-18

[35]Vezi şi observaţiile pertinente ale Iuliei Brânză Mihileanu, *Cercul vicios al jongleriilor „ştiinţifice"*, în Revista de lingvistică şi cultura românească, nr. 4, 2015

BIBLIOGRAFIE

Dacia magazin, nr. 74, februarie 2012; nr.102-103, iunie-iulie; nr. 107, noiembrie 2014

DACOLOGICA, 26 0ct. 2007

Origini, Nr. 14, septembrie 2014; Nr. 8, august 2015, Buzău

Revista de Lingvistică şi Cultură Românească, nr. 4, 2015

Antonescu, Teohari (1901), *Dacia, patria primitivă a arienilor,* în *Lumi uitate*, Iaşi

Copeland, Mel (2011), *Introducere în limba etruscă*

Crişan, Maria (2003), *Fals tratat de geto-dacă*, Editura Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti

Gheorghe, Gabriel (1992), *Getica*, tom I, nr. 1-2, Bucureşti

Gheorghe, Gabriel (2005), *Studii de cultură şi civilizaţie românească*, II, Ed. Gândirea, Buc.

Gimbutas, Marija (1989), *Cultură şi civilizaţie*, Editura Meridiane, Bucureşti

Iscru, G.D. (2014), *Strămoşii noştri reali geţii-dacii-tracii-ilirii…naţiunea matcă din vatra „Vechii Europe"*, Casa de editură „Nicolae Bălcescu", Bucureşti

Merlini, Marco (2004), *La scrittura e natta in Europa?*, Editura Avverbi, Roma

Orescu, Michaela Al.(2008), *Tezaure ale omenirii*, Editura Amurg sentimental, Bucureşti

Rusu, Ioan I. (1967), *Limba traco-dacilor*, Ediţia a II-a, Editura Ştiinţifică, Bucureşti

Rusu, Ioan I. (1970), *Elemente autohtone în limba română*, Editura Academiei, Bucureşti

Săvescu, Napoleon (2012), *Noi nu suntem urmaşii Romei, Noi, Dacii*, I, II, Ed. Teocora, Buzău

Simenschi, Th., Ivănescu, Gh. (1981), *Gramatica comparată a limbilor indoeuropene*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti

Vinereanu, Mihai (2008), *Dicţionarul Etimologic al Limbii Române, pe baza ceretărilor de indo- europenistică*, Editura Alcor Edimpex SRL, Bucureşti

Vinereanu, Mihai (2010), *Rădăcini nostratice în limba română*, Editura Alcor Edimpex, Buc.

Vraciu, Ariton (1980), *Limba daco-geţilor*, Editura Facla, Timişoara

Wald, Lucia, Sluşanschi, Dan (1987), *Introducere în studiul limbii şi culturii indo-europene*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti

https://www.academia.edu, 2014

http://adevaruldespredaci.ro/, 13 iulie 2012; 8 mart.2015; 29 mai 2015

aklyosov@comcast.net, gtomezzoli@epo.org, 27 aprilie, 2013

https://dacologica.wordpress.com/